



**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
za 2015 rok**

2015

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Zdarzenia istotne dla realizacji planu w 2015 roku	3
3. Przychody Zakładu	5
3.1 Odpis z FUS.....	6
3.2 Odpis z FEP.....	8
3.3 Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	8
3.4 Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	10
3.5 Przychody finansowe	12
3.6 Pozostałe przychody.....	13
4. Koszty działalności Zakładu	14
4.1 Amortyzacja	16
4.2 Materiały i energia	16
4.3 Usługi obce	17
4.4 Podatki i opłaty.....	20
4.5 Wynagrodzenia	22
4.6 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	23
4.7 Pozostałe koszty	24
4.8 Koszty finansowe	25
4.9 Pozostałe koszty operacyjne	25
5. Wydatki inwestycyjne	26
6. Odsetki do otwartych funduszy emerytalnych	26
7. Wynik finansowy	26
8. Środki finansowe	27
9. Zobowiązania, należności i zapasy	27

1. Wprowadzenie

Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na 2015 rok zatwierdzony został przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 34/VIII/IV/2014 z dnia 22 września 2014 r. Plan ten został zmieniony czterokrotnie w zakresie niektórych pozycji przychodów oraz kosztów działalności bieżącej, co wpłynęło również na zwiększenie przychodów ogółem oraz kosztów ogółem, jak również miało wpływ na planowane wydatki ogółem, wynik netto oraz wynik brutto. Pierwsza zmiana planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2015 została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 50/X/IV/2014 z dnia 15 grudnia 2014 r., druga została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 10/II/IV/2015 z dnia 16 marca 2015 r., trzecia zmiana planu została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 15/IV/IV/2015 z dnia 22 czerwca 2015 r., natomiast czwarta zmiana planu została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 46/IX/IV/2015 z dnia 21 grudnia 2015 r.

Opracowane *Sprawozdanie z wykonania Planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2015 rok*, w swojej treści prezentuje dane w zakresie przychodów i kosztów Zakładu oraz wydatków inwestycyjnych za ten okres. Ponadto, w niniejszym sprawozdaniu, dokonuje się porównania wyników uzyskanych przez Zakład za 2015 rok z analogicznymi danymi pochodzącymi z roku ubiegłego.

2. Zdarzenia istotne dla realizacji planu w 2015 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizując nałożone na niego zadania, zawsze ma na uwadze zasady określone w art. 44 ust. 3 pkt 1 lit a) ustawy o finansach publicznych, tj. dokonywanie wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Stąd też w roku 2015 kontynuowane były działania oszczędnościowe zapoczątkowane w latach poprzednich, a w szczególności:

- kontynuowano działania przyjęte w *Strategii Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na lata 2013-2015* ukierunkowane na doskonalenie i podnoszenie jakości świadczonych usług, usprawnianie komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej wraz z upowszechnianiem wiedzy o ubezpieczeniach społecznych i roli ZUS oraz na optymalizację kosztów ponoszonych na realizację zadań,
- konsekwentnie stosowano tryb konkurencyjny wobec kontrahentów (dostawców towarów i usług) oraz rozszerzono katalog zakupów realizowanych w trybie scentralizowanym – pozwoliło to na uzyskanie korzystnych warunków cenowych wynikających z efektu skali,
- zobowiązano jednostki organizacyjne ZUS do kontynuacji racjonalnej gospodarki zapasami w szczególności: bieżącej weryfikacji potrzeb w zakresie poszczególnych asortymentów materiałowych oraz ograniczania zakupów jedynie do materiałów niezbędnych dla

- zapewnienia funkcjonowania jednostek, a także rozpropagowywania postaw oszczędnego zużywania zarówno materiałów jak i mediów,
- wymieniono część zużytego taboru samochodowego, dzięki czemu obniżono m.in. koszty materiałów eksploatacyjnych, paliwa oraz usług konserwacji i napraw samochodów,
 - prowadzono dalsze działania w zakresie koncentracji kompetencji w wybranych lokalizacjach w celu podwyższenia efektywności realizacji zadań, stopnia standaryzacji procesów oraz wykorzystania posiadanych zasobów,
 - kontynuowano działania w zakresie obniżenia kosztów outsorsingu usług przetwarzania danych świadczeniobiorców,
 - wspierano działania na rzecz ubankowienia świadczeniobiorców (tj. zmniejszania udziału świadczeń przekazywanych za pośrednictwem przekazów gotówkowych na rzecz przelewów na rachunki bankowe),
 - wdrożono narzędzia informatyczne (np.: Portal Samoobsługi Pracowniczej) umożliwiające szersze wykorzystywanie w wewnętrznym obiegu dokumentów elektronicznych jednocześnie ograniczające koszty zużycia papieru, materiałów eksploatacyjnych oraz serwisu i napraw urządzeń drukujących,
 - kontynuowano rozwój kanałów łączności elektronicznej pomiędzy Zakładem a instytucjami zewnętrznymi (NFZ, PFRON, GUS, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, etc.), obniżając w ten sposób koszty zużycia papieru oraz koszty przesyłek pocztowych,
 - uwzględniono planowane wdrożenie funkcjonalności elektronicznych zaświadczeń lekarskich (e-ZLA), umożliwiające lekarzom tworzenie i przekazywanie druków ZLA kanałem elektronicznym, ograniczając zakupy papierowych druków ZLA,
 - kontynuowano prace w zakresie optymalizacji środowiska wydruku biurowego, obniżając koszty materiałów (papier, materiały eksploatacyjne do urządzeń drukujących) oraz koszty serwisu maszyn drukujących, jak również opracowano zalecenia w celu zwiększenia świadomości pracowników Zakładu o potrzebie racjonalnego drukowania oraz obejmujące zaktualizowany katalog dokumentów niepodlegających drukowaniu.

Efekty podjętych działań znalazły swoje odzwierciedlenie w poziomie wykonania planu finansowego – uzyskane zostały oszczędności. Bardziej szczegółowo wpływ poszczególnych działań został omówiony w dalszej części sprawozdania. Natomiast dzięki w/w działaniom w 2015 roku możliwe było prowadzenie działalności przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, przy niezmiennym w stosunku do 2014 i 2013 roku, odpisie z FUS, który w planie finansowym Funduszu stanowi pozycję kosztową, a przeznaczony jest na działalność Zakładu.

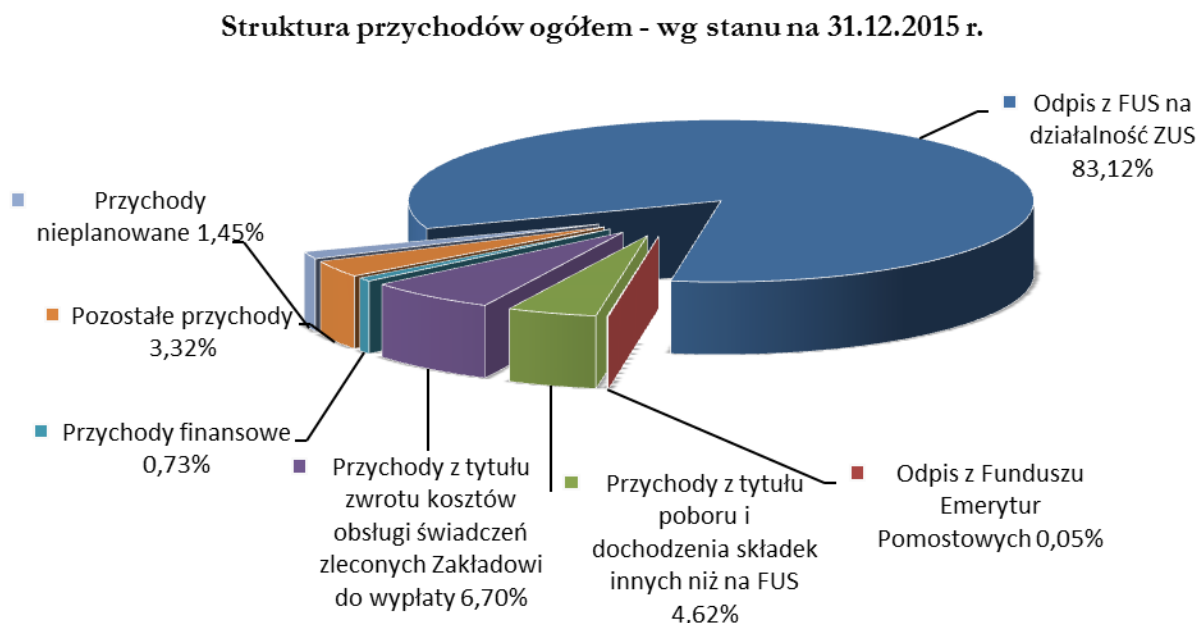
3. Przychody Zakładu

Rok 2015 był kolejnym rokiem, w którym Zakład zrealizował przychody wyższe w stosunku do przychodów zaplanowanych. Przychody Zakładu za 2015 rok (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) wyniosły ogółem **4.126.430 tys. zł** (tj. 102,9% planu), z czego:

- przychody planowane 4.066.747 tys. zł (tj. 101,4% planu),
- przychody nieplanowane 59.683 tys. zł.

W analogicznym okresie roku poprzedniego uzyskano przychody ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) w kwocie 4.133.750 tys. zł, co stanowiło 102,2% planu. W 2015 roku uzyskane przez Zakład przychody ogółem były niższe o 7.320 tys. zł (tj. spadek o 0,18%) w stosunku do przychodów uzyskanych w roku 2014.

Struktura przychodów ogółem uzyskanych przez Zakład w 2015 roku różniła się nieznacznie od roku poprzedniego. Strukturę przychodów ogółem w 2015 roku przedstawia poniższy diagram:



Przychody planowane stanowiły 98,6% przychodów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych), z czego najwyższą pozycję przychodów stanowił odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na działalność Zakładu (83,1% przychodów ogółem). Przychody nieplanowane jakie Zakład uzyskał w 2015 roku wyniosły łącznie kwotę 59.683 tys. zł i stanowiły 1,4% przychodów ogółem.

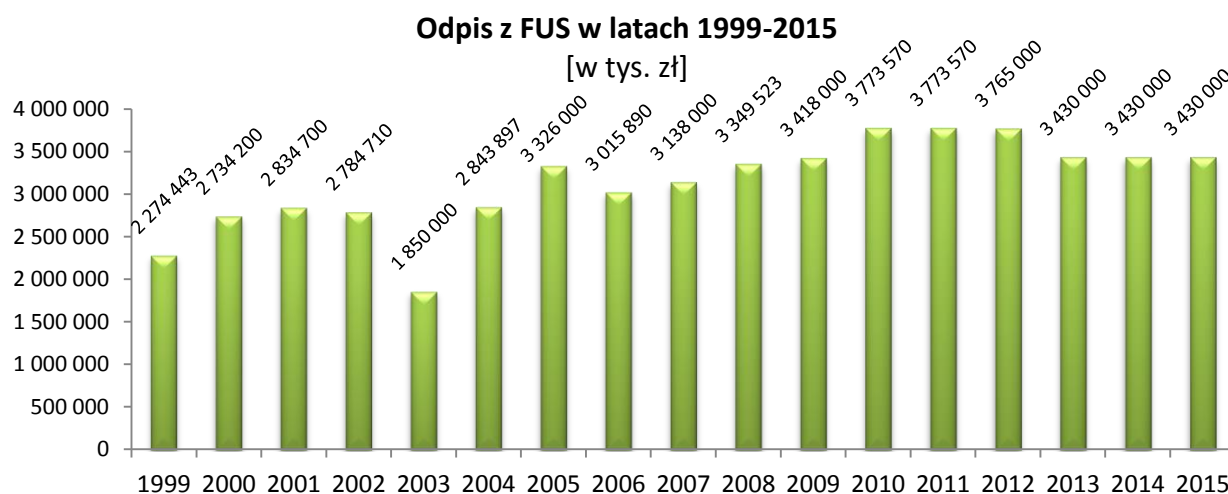
Tabela 1. Zestawienie przychodów Zakładu za 2015 r.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Przychody ogółem	4 010 234	4 126 430	102,9%	102,2%
<i>w tym:</i>				
Odpis z FUS na działalność ZUS	3 430 000	3 430 000	100,0%	100,0%
Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	2 266	2 266	100,0%	100,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	185 603	190 479	102,6%	104,7%
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	239 454	276 596	115,5%	101,2%
Przychody finansowe	27 375	30 260	110,5%	110,9%
Pozostałe przychody	125 536	196 830	156,8%	158,8%

3.1 Odpis z FUS

Główną pozycją uzyskanych przez Zakład w 2015 roku przychodów planowanych był odpis z FUS, który w strukturze przychodów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) stanowił 83,1%.

Kształtowanie się wysokości odpisu z FUS w latach 1999 – 2015 przedstawia poniższy wykres:



Wysokość odpisu z FUS jest ustalana co roku w ustawie budżetowej. W 2015 roku wysokość odpisu z FUS na działalność Zakładu w zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą planie finansowym

ZUS uchwałą nr 34/VIII/IV/2014 z dnia 22 września 2014 r. wynosiła 3.430.000 tys. zł. W ustawie budżetowej na 2015 rok jego wysokość nie uległa zmianie i była na tym samym poziomie co w latach 2013 - 2014. W ciągu lat wysokość odpisu z FUS kształtowała się na poziomie między 2.200 – 3.770 mln zł rocznie, jednak w ciągu ostatnich 5 lat jego wysokość obniżyła się o ponad 343 mln zł.

Wysokość odpisu z FUS w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela:

**Odpis z FUS
w relacji do przychodów z FUS**

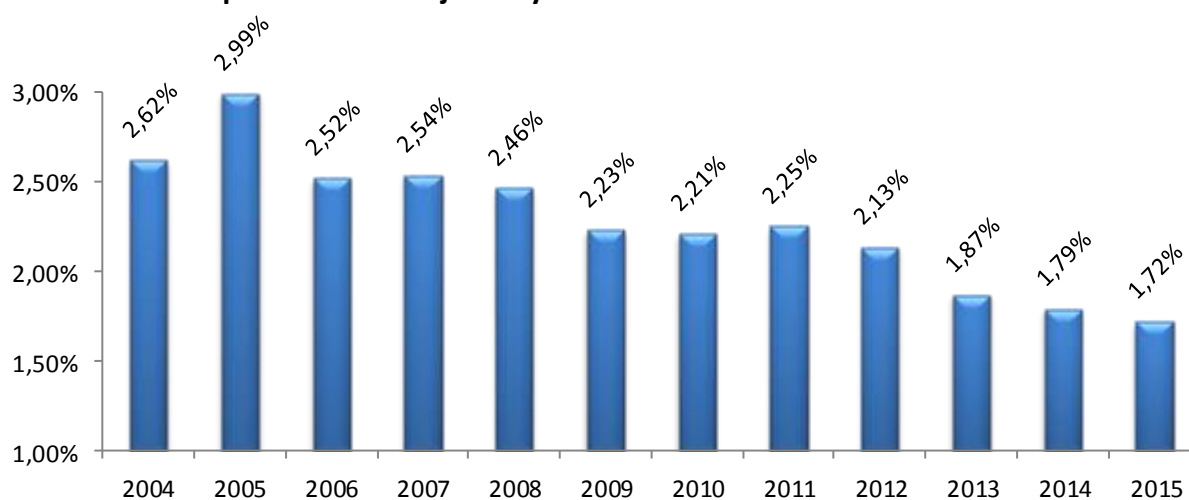
Lata	Wartościowo	Relacja do przychodów z FUS
	tys. zł	%
1999	2 274 443	3,01
2000	2 734 200	3,33
2001	2 834 700	3,06
2002	2 784 710	2,85
2003	1 850 000	1,83*
2004	2 843 897	2,73
2005	3 326 000	2,97
2006	3 015 890	2,54
2007	3 138 000	2,49
2008	3 349 523	2,53
2009	3 418 000	2,38
2010	3 773 570	2,25
2011	3 773 570	2,33
2012	3 765 000	2,16
2013	3 430 000	1,79
2014	3 430 000	1,84
2015	3 430 000	1,75

**) W 2003 r. przyznano odpis w wysokości 1,85 mld zł. Przejściowe obniżenie wysokości odpisu na 2003 r. związane było z planowanym wówczas przejściem przez Skarb Państwa zobowiązań ZUS wobec OFE i przeznaczeniem w związku z tym nagromadzonych środków (na uregulowanie odsetek dla OFE) – na finansowanie kosztów działalności Zakładu; Skarb Państwa przejął zobowiązania ZUS z tytułu nieprzekazanych składek do OFE, stosownie do ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 149, poz. 1450).*

Odpis z FUS na działalność ZUS stanowi koszt po stronie wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Od 2011 roku utrzymuje się trend malejący w relacji odpisu do wydatków finansowanych ze środków funduszu.

Kształtowanie się relacji odpisu z FUS do wydatków FUS w latach 2004 – 2015 przedstawia poniższy wykres.

Odpis z FUS w relacji do wydatków FUS w latach 2004-2015



3.2 Odpis z FEP

Wysokość odpisu z FEP w 2015 r. wyniosła 2.266 tys. zł (tj. 100,0% planu) i była na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym. Podobnie jak w przypadku odpisu z FUS, jego wysokość jest ustalana co roku w ustawie budżetowej.

3.3 Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS uzyskiwane są z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz ubezpieczenie zdrowotne. Przychody te ustalane są jako odsetek od wielkości składek według określonego wskaźnika (zgodnie z właściwym ustawodawstwem lub zawartymi umowami i porozumieniami).

W 2015 roku Zakład uzyskał przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w kwocie ogółem 190.479 tys. zł (tj. 102,6% planu). W roku 2014 przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład wyniosły 208.767 tys. zł (tj. 104,7% planu). Porównując przychody uzyskane przez Zakład rok/roku z tego tytułu, w 2015 roku uzyskano przychody niższe o 18.288 tys. zł, tj. o 8,8%, co było przede wszystkim konsekwencją zmian wynikających z reformy emerytalnej, w szczególności obniżenia wysokości prowizji należnej ZUS za przekazywanie składek do otwartych funduszy emerytalnych (z 0,8% do 0,4% od kwoty przekazanych składek) oraz liczby ubezpieczonych, którzy podjęli decyzję o przejściu z OFE do FUS.

Szczegółowo w ujęciu wartościowym oraz procentowym uzyskane przez Zakład za 2015 roku przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS ukształtowały się następująco:

Tabela 2. Szczegółowe zestawienie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS za 2015 r.

Wyszczególnienie	Plan na	Wykonanie	%	%
	2015 r. (po zm.)	planu na 31.12.2015 r.	wykonania planu	wykonania planu w 2014 r.
tys. zł				
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS:	185 603	190 479	102,6%	104,7%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE	10 853	12 544	115,6%	100,3%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP	50 035	51 460	102,8%	102,8%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ	124 715	126 475	101,4%	106,9%

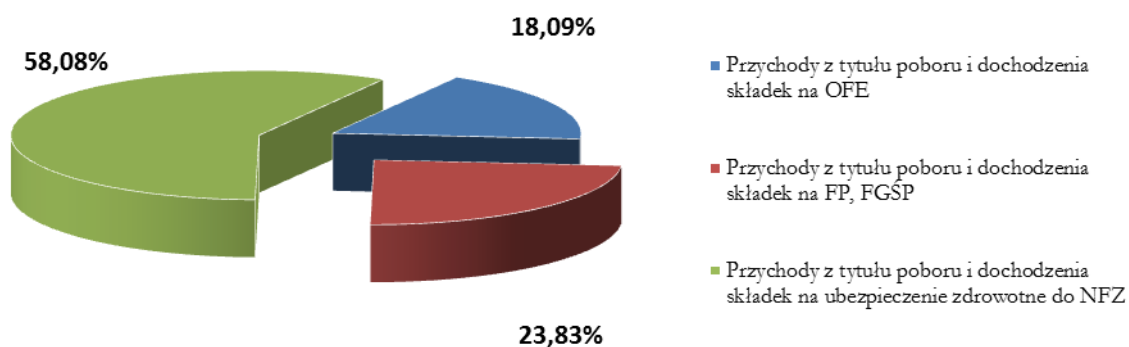
Poziom realizacji planu w zakresie poszczególnych przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS był zróżnicowany. W 2015 roku dominującym źródłem przychodów uzyskiwanych przez Zakład z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS były przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ. W ujęciu wartościowym z tego tytułu w 2015 roku Zakład uzyskał przychody w kwocie 126.475 tys. zł, co stanowiło 101,4% planu. Przychody te były również wyższe o 5.219 tys. zł (tj. o 4,3 %) od analogicznych przychodów uzyskanych w 2014 roku – wówczas Zakład uzyskał przychody z tego tytułu w wysokości 121.256 tys. zł (tj. 106,9% planu). Jednocześnie w 2015 roku w stosunku do roku 2014 zwiększył się udział przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne w przychodach ogółem z 2,93% do 3,07%.

W 2015 roku Zakład uzyskał również przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne w kwocie 12.544 tys. zł, tj. o 15,6% wyższej od kwoty zaplanowanej na 2015 rok. Porównując przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład r/r, w 2015 roku były one niższe o 25.214 tys. zł (tj. o 66,8 %) – w roku 2014 Zakład uzyskał przychody z tego tytułu w wysokości 37.758 tys. zł. W konsekwencji spadku r/r wartości przychodów z tego tytułu, nastąpił również istotny spadek ich udziału w przychodach ogółem Zakładu (z 0,91% do 0,30%).

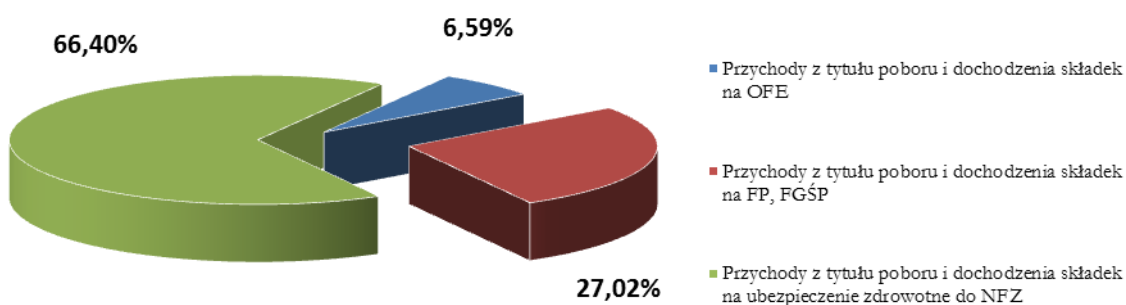
Z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w 2015 roku Zakład uzyskał przychody w kwocie 51.460 tys. zł, tj. o 2,8% wyższej od kwoty zaplanowanej na 2015 rok.

Udział poszczególnych grup przychodów w osiągniętych przychodach ogółem z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2014 i 2015 r. zaprezentowano na poniższych diagramach.

**Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż FUS
na dn. 31.12.2014 r.**



**Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż FUS
na dn. 31.12.2015 r.**



3.4 Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty

Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty uzyskiwane są z tytułu obsługi wypłaty rent socjalnych, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, świadczeń na rzecz kombatantów, świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS oraz pozostałych świadczeń.

W 2015 roku Zakład uzyskał przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w kwocie ogółem 276.596 tys. zł (tj. 115,5% planu). W roku 2014 przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład wyniosły 260.079 tys. zł (tj. 101,2% planu).

Porównując przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład r/r, w 2015 roku były one wyższe o 16.517 tys. zł, tj. o 6,4%.

Szczegółowo w ujęciu wartościowym oraz procentowym uzyskane przez Zakład za 2015 r. przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty ukształtowały się następująco:

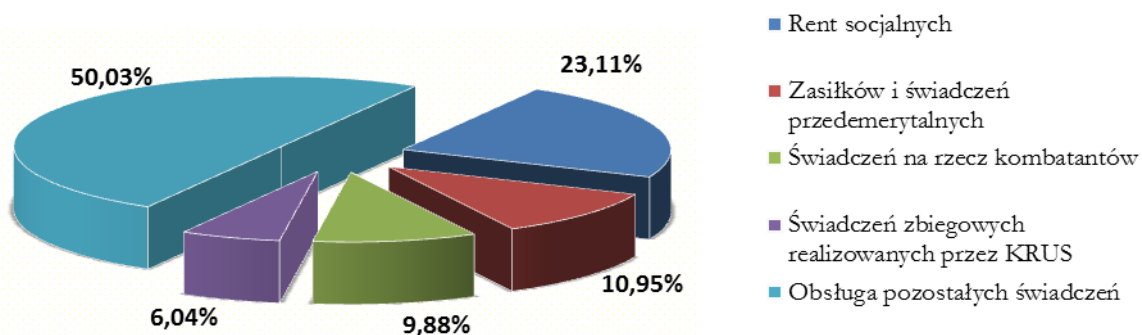
Tabela 3. Szczegółowe zestawienie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty za 2015 r.

Wyszczególnienie	Plan na	Wykonanie	% wykonania	% wykonania
	2015 r. (po zm.)	planu na 31.12.2015 r.	planu	planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	239 454	276 596	115,5%	101,2%
Rent socjalnych	62 575	62 756	100,3%	98,7%
Zasilków i świadczeń przedemerytalnych	32 420	27 539	84,9%	107,7%
Świadczeń na rzecz kombatantów	23 620	24 534	103,9%	102,4%
Świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	15 507	15 699	101,2%	97,7%
Obsługa pozostałych świadczeń	105 332	146 068	138,7%	101,2%

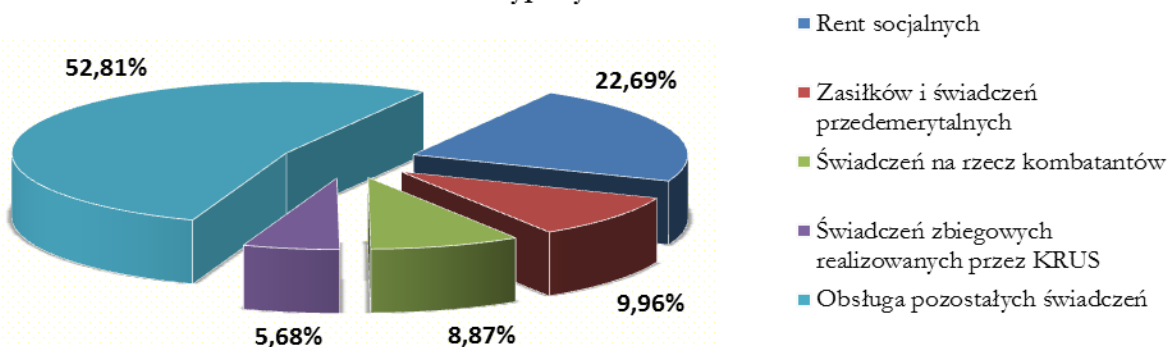
Poziom realizacji planu w zakresie poszczególnych przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty był zróżnicowany. W 2015 roku dominującym źródłem przychodów uzyskiwanych przez Zakład w tej grupie przychodów były przychody z tytułu obsługi pozostałych świadczeń. W ujęciu wartościowym wyniosły one 146.068 tys. zł, co stanowiło 138,7% planu. Przychody te były również wyższe o 15.962 tys. zł (tj. o 12,3 %) od analogicznych przychodów uzyskanych w 2014 roku (130.106 tys. zł). Jednocześnie w 2015 roku w stosunku do roku 2014 zmienił się udział poszczególnych przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w przychodach ogółem. W 2015 roku, analogicznie jak w roku poprzednim, w tej grupie przychodów największy udział w przychodach ogółem miały przychody uzyskane z tytułu obsługi pozostałych świadczeń, ich udział wzrósł z 3,15% do 3,54%. Wpływ na to miały głównie przychody uzyskane z tytułu informacji udzielanych komornikom, które wzrosły r/r o ponad 13%.

Udział poszczególnych grup przychodów w osiągniętych przychodach ogółem z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2014 i 2015 r. zaprezentowano na poniższych diagramach.

Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty na dn. 31.12.2014 r.



Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty na dn. 31.12.2015 r.



3.5 Przychody finansowe

Przychody finansowe Zakładu wyniosły 30.260 tys. zł, z czego przychody planowane w kwocie 30.235 tys. zł (tj. 110,4% planu), a nieplanowane w kwocie 25 tys. zł. W relacji r/r uzyskano przychody finansowe niższe o 105 tys. zł, na co wpłynęło m.in. niższe oprocentowanie lokat bankowych wynikające ze spadku stóp procentowych.

Na przychody finansowe planowane składają się w szczególności odsetki, z czego dominujące to:

- odsetki od długoterminowych papierów wartościowych – kwota 9.805 tys. zł,
- odsetki od środków na rachunkach bieżących i rachunkach bankowych lokat krótkoterminowych – łącznie 9.574 tys. zł,

Przychody finansowe nieplanowane (25 tys. zł) zostały uzyskane z tytułu dodatnich różnic kursowych.

3.6 Pozostałe przychody

Pozostałe przychody zostały uzyskane przez Zakład w 2015 roku w kwocie 196.830 tys. zł (tj. 156,8% planu), z czego przychody planowane w kwocie 137.171 tys. zł (tj. 109,3% planu) oraz przychody nieplanowane w kwocie 59.659 tys. zł. Pozostałe przychody planowane uzyskane przez Zakład w 2015 roku były wyższe o 952 tys. zł od analogicznych pozostałych przychodów uzyskanych w roku 2014.

Na pozostałe przychody planowane składają się głównie:

- przychody z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych – kwota 76.666 tys. zł,
- wynagrodzenie za terminowe wpłacanie podatku – kwota 45.104 tys. zł,
- przychody z tytułu dzierżawy oraz najmu budynków i pomieszczeń, a także środków trwałych – kwota 3.827 tys. zł.

Pozostałe przychody nieplanowane (kwota 59.659 tys. zł) zostały uzyskane w 2015 roku z tytułu rozliczenia środków unijnych otrzymanych w roku 2015 i latach poprzednich w związku z realizacją projektów współfinansowanych tymi środkami, w szczególności projektów: POIG 7-13 „Platforma Usług Elektronicznych dla klientów ZUS (PUE)” oraz POIG 7-26 „Rozwój systemu informatycznego ZUS wspomagającego udostępnienie e-usług”. W relacji r/r nieplanowane pozostałe przychody były niższe o 6.395 tys. zł.

Ponadto, w 2015 roku:

- rozwiązane zostały rezerwy (31.503 tys. zł) na nagrody jubileuszowe, jednorazowe odprawy emerytalne, postępowania sądowe, niewykorzystane urlopy pracownicze oraz pozostałe rezerwy,
- dokonane zostały odpisy aktualizujące wartość inwestycji w kwocie 3.106 tys. zł,

Zdarzenia powyższe znalazły swoje odzwierciedlenie w przychodach ogółem Zakładu, natomiast jako pozycje memorialowe nie spowodowały wpływu środków pieniężnych.

Dodatkowo, w 2015 roku zostały uzyskane przez Zakład odszkodowania od ubezpieczycieli w kwocie 51 tys. zł zaprezentowane w pozycji zyski nadzwyczajne.

4. Koszty działalności Zakładu

W 2015 roku łączne koszty działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją wyniosły **4.003.522 tys. zł** (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych), a bez amortyzacji – 3.622.695 tys. zł. W stosunku do planu finansowego ZUS na 2015 r. zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą ZUS, koszty działalności bieżącej ogółem z amortyzacją, jak i bez amortyzacji zostały zrealizowane przez Zakład w 93,6% planu. W roku 2014 koszty ogółem z amortyzacją wyniosły 3.992.158 tys. zł, a bez amortyzacji – 3.597.843 tys. zł. W ujęciu r/r nastąpił wzrost kosztów ogółem z amortyzacją o 11.364 tys. zł (tj. o 0,3%), a bez amortyzacji o 24.852 tys. zł, tj. o 0,7%.

W ujęciu wartościowym i procentowym wysokość poniesionych przez Zakład kosztów działalności bieżącej za 2015 rok w poszczególnych grupach kosztów ukształtowała się następująco:

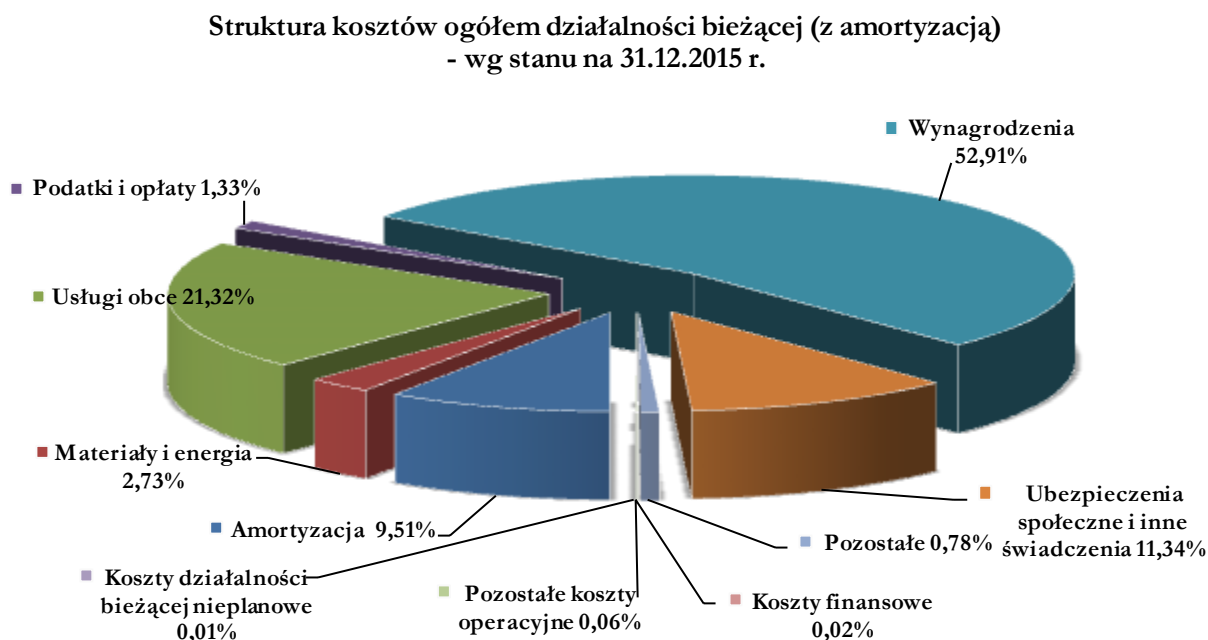
Tabela 4. Szczegółowe zestawienie kosztów działalności bieżącej Zakładu za 2015 r.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r.	Wykonanie	%	%
	(po zm.)	planu na	wykonania	wykonania
		31.12.2015 r.	planu	planu w
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Koszty ogółem działalności bieżącej z amortyzacją	4 279 297	4 003 522	93,6%	93,2%
Koszty ogółem działalności bieżącej bez amortyzacji	3 868 797	3 622 695	93,6%	92,8%
Amortyzacja	410 500	380 827	92,8%	96,2%
Materialy i energia	140 613	109 203	77,7%	78,3%
Usługi obce	1 000 043	853 449	85,3%	81,5%
Podatki i opłaty	69 090	53 393	77,3%	85,4%
Wynagrodzenia	2 122 028	2 118 220	99,8%	99,7%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	484 913	453 952	93,6%	94,0%
Pozostałe	47 370	31 096	65,6%	73,0%
Koszty finansowe	1 500	958	63,9%	34,1%
Pozostałe koszty operacyjne	3 240	2 424	74,8%	71,1%

Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2015 roku zasadniczo nie uległa zmianie w stosunku do roku 2014. W dalszym ciągu największy udział w kosztach działalności bieżącej mają:

- koszty wynagrodzeń (52,9% kosztów ogółem) – które w stosunku do roku 2014 (52,9% kosztów) ukształtowały się na identycznym poziomie,
- usługi obce (21,3% kosztów ogółem) i w stosunku do roku 2014 (20,9% kosztów) uległy niewielkiemu wzrostowi,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia (11,3% kosztów ogółem) – które w stosunku do roku 2014 (11,3% kosztów) ukształtowały się na identycznym poziomie.

Strukturę kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją według stawek) w 2015 roku zaprezentowano na poniższym diagramie.



Koszty działalności bieżącej planowane (z amortyzacją) w 2015 roku wartościowo wyniosły 4.003.522 tys. zł (tj. 93,6% planu) i stanowiły prawie 100% kosztów ogółem. Były one niższe od kwoty planowanej o 275.775 tys. zł. W roku poprzedzającym, koszty działalności bieżącej planowane wyniosły 3.992.102 tys. zł (tj. 93,2% planu). Zatem w ujęciu r/r wzrosły one o 11.420 tys. zł (tj. o 0,3%).

W 2015 roku Zakład poniósł również koszty nieplanowane (220 tys. zł) z tytułu ujemnych różnic kursowych oraz strat ze zbycia inwestycji. W poprzedzającym roku koszty nieplanowane wyniosły 57 tys. zł, z tytułu ujemnych różnic kursowych.

Dodatkowo poniesione zostały również straty nadzwyczajne związane z usuwaniem skutków zdarzeń losowych w wysokości 11 tys. zł.

4.1 Amortyzacja

Koszty amortyzacji w 2015 r. wyniosły 380.827 tys. zł i stanowiły 9,5% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty amortyzacji były niższe od kwoty planowanej o 29.673 tys. zł (tj. o 7,2%). W porównaniu do roku 2014 nastąpił spadek kosztów amortyzacji o kwotę 13.487 tys. zł, tj. o 3,4 % (w 2014 roku koszty amortyzacji ukształtowały się na poziomie 394.314 tys. zł).

Wysokość kosztów amortyzacji w 2015 roku była bezpośrednią konsekwencją poziomu realizacji planu rzeczowo-finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych, który w roku ubiegłym został wykonany na poziomie 60,8%.

Tabela 5. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie kosztów amortyzacji.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Amortyzacja ogółem	410 500	380 827	92,8%	96,2%
Amortyzacja według stawek	404 000	376 045	93,1%	96,6%
Zakup wyposażenia o niskiej wartości	6 500	4 782	73,6%	63,6%

4.2 Materiały i energia

Koszty materiałów i energii w 2015 r. wyniosły 109.203 tys. zł (tj. 77,7% planu) i stanowiły 2,7% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty te były niższe od kwoty planowanej o 31.410 tys. zł (tj. o 22,3%). W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost kosztów materiałów i energii o kwotę 1.469 tys. zł (tj. o 1,4%). W 2014 roku koszty materiałów i energii ukształtowały się na poziomie 107.734 tys. zł (tj. 78,3% planu).

Tabela 6. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie kosztów materiałów i energii.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Materiały i energia	140 613	109 203	77,7%	78,3%

Dominującym wpływem na poziom realizacji kosztów materiałów i energii w 2015 roku miały (analogicznie jak w latach ubiegłych) koszty zużycia energii zrealizowane w kwocie 64.579 tys. zł (59,1% ogółu zrealizowanych kosztów materiałów i energii). W zakresie kosztów energii plan został zrealizowany w 82,8%. Oszczędności w stosunku do planu zostały uzyskane dzięki zawartej umowie centralnej na dostawę energii elektrycznej (z firmą PGE), jak również korzystnym warunkom atmosferycznym w 2015 roku skutkującym niższym zużyciem energii cieplnej, gazu oraz oleju.

W zakresie kosztów materiałów plan finansowy został zrealizowany w kwocie 44.624 tys. zł, tj. 71,3% planu. Główne przyczyny niższego wykonania tej pozycji kosztowej w 2015 roku to:

- a) uzyskanie korzystniejszych ofert od kontrahentów (w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego),
- b) ograniczenie kosztów zużycia papieru, materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących dzięki wdrożeniu narzędzi informatycznych (np.: workflow, Portal Samoobsługi Pracowniczej, EPOD – Elektroniczna Platforma Obiegu Dokumentów), umożliwiającym szersze wykorzystywanie w wewnętrznym obiegu dokumentów elektronicznych,
- c) niższe zużycie materiałów i części zamiennych do biurowych urządzeń drukujących, maszyn i urządzeń poligraficznych oraz taboru samochodowego, z uwagi na mniejszą awaryjność urządzeń oraz konsekwentną wymianę wyeksploatowanych urządzeń i samochodów na nowe,
- d) zwiększenie świadomości pracowników ukierunkowanej na zmniejszanie ilości wydruków na rzecz szerszego wykorzystywania dokumentu elektronicznego.

4.3 Usługi obce

Koszty usług obcych w 2015 r. wyniosły ogółem 853.449 tys. zł (tj. 85,3% planu) i stanowiły 21,3% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty usług obcych były niższe od kwoty planowanej o 146.594 tys. zł (tj. o 14,7%). W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost kosztów usług obcych o kwotę 17.259 tys. zł (tj. o 2,1%). W roku 2014 koszty usług obcych wyniosły 836.190 tys. zł (tj. 81,5% planu).

Tabela 7. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie kosztów usług obcych.

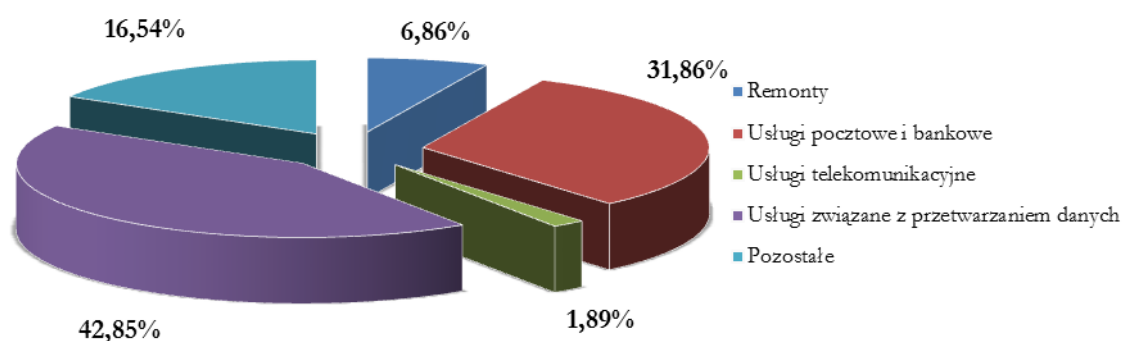
Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Usługi obce	1 000 043	853 449	85,3%	81,5%

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2015 rok

Remonty	110 697	58 526	52,9%	60,0%
<i>remonty budowlane</i>	<i>20 000</i>	<i>18 674</i>	<i>93,4%</i>	<i>86,7%</i>
<i>konserwacja urządzeń</i>	<i>90 697</i>	<i>39 852</i>	<i>43,9%</i>	<i>52,6%</i>
Usługi pocztowe i bankowe	298 600	271 944	91,1%	81,1%
Usługi telekomunikacyjne	35 800	16 119	45,0%	58,8%
Usługi związane z przetwarzaniem danych	383 000	365 718	95,5%	88,8%
Pozostałe	171 946	141 142	82,1%	82,6%

Struktura kosztów usług obcych w 2015 roku była zbliżona do struktury kosztów z 2014 roku.

Struktura kosztów usług obcych - wg stanu na 31.12.2015 r.



W dalszym ciągu dominującymi są koszty usług związanych z przetwarzaniem danych (42,9% kosztów usług obcych) oraz koszty usług pocztowych i bankowych (31,9% kosztów usług obcych).

Główne przyczyny niższego wykonania kosztów w zakresie kosztów usług obcych to:

- w zakresie remontów:

- a) uzyskanie korzystniejszych niż pierwotnie szacowano (do projektu planu finansowego) ofert od kontrahentów na usługi remontowe, konserwacyjne i serwisowe,
- b) mniejsza awaryjność sprzętu, urządzeń i środków transportowych dzięki sukcesywnemu doposażeniu jednostek w nowe: stacje robocze, drukarki, urządzenia wielofunkcyjne oraz samochody,

- c) ponowna analiza potrzeb, w wyniku której zrezygnowano (całkowicie lub częściowo) z pierwotnie zaplanowanych zadań m.in. w zakresie: serwisu trzech serwerów Mainframe czy serwisu akceleratorów,
- d) zmniejszenie ilości wydruków, co wpłynęło na obniżenie kosztów serwisu urządzeń drukujących,
- e) niższy rzeczywisty wzrost cen towarów i usług, niż wynikający z prognozy wskaźników makroekonomicznych przekazanych do opracowania planu.

- w zakresie usług pocztowych i bankowych:

- a) uzyskanie korzystnych stawek na usługi pocztowe w zakresie korespondencji,
- b) konsekwentny spadek udziału świadczeń przekazywanych za pośrednictwem przekazów gotówkowych na rzecz tańszych świadczeń przesyłanych na rachunki bankowe przelewami (bezpłatnych zgodnie z umową z PKO BP),
- c) ograniczenie korespondencji przesyłanej pomiędzy jednostkami Zakładu w formie tradycyjnej, na rzecz dokumentów przesyłanych w postaci elektronicznej.

- w zakresie usług telekomunikacyjnych:

- a) uzyskanie korzystnych cenowo warunków umów w zakresie opłat za korzystanie z łączy teletransmisyjnych oraz w zakresie telefonii komórkowej,
- b) konsekwentna kontrola zasadności prowadzonych rozmów oraz obciążanie pracowników kosztami prywatnych rozmów lub rozmów wykonanych ponad przyznany limit kosztów,
- c) szersze wykorzystywanie przez pracowników innych środków komunikacji niż telefonia stacjonarna tj. poczty elektronicznej czy telefonii komórkowej (stawka na połączenia komórkowe pomiędzy numerami w ramach organizacji wynosi 0 zł).

- w zakresie usług związanych z przetwarzaniem danych:

- a) zmniejszenie ilości świadczeń przetwarzanych przez ZETO, m.in. na skutek przejęcia przez Zakład bazy świadczeniobiorców (O/Olsztyn) do przetwarzania przez własne ośrodki przetwarzania danych,
- b) zawarcie korzystniejszych umów m.in. na opiekę serwisową UNIX, Software AG, Oracle Tuxedo, utrzymanie oprogramowania BMC i środowiska NROI i MF.

- w zakresie usług pozostałych:

- a) zmniejszenie kosztów wynajmowania powierzchni biurowych w wyniku zakupu nowych lokali lub całkowitej rezygnacji z kontynuowania wynajmu dodatkowej powierzchni,
- b) mniejsze koszty dzierżawy urządzeń, w związku z centralnym zakupem nowych sprzętów drukujących,

- c) uzyskanie niższych niż planowano kosztów usuwania skutków zimy (odsnieżanie budynków i usuwanie sopli) na skutek łagodniejszej zimy,
- d) spadek liczby skierowań przez lekarzy orzeczników na dodatkowe badania specjalistyczne osób ubiegających się o świadczenie rentowe, w związku z posiadaniem przez zainteresowanych pełnej dokumentacji medycznej,
- e) wynegocjowanie korzystnych stawek za opinie specjalistyczne wydawane przez lekarzy konsultantów,
- f) mniejszą niż pierwotnie przewidywano potrzebę zakupu odnowień certyfikatów kwalifikowanych do podpisu elektronicznego,
- g) rezygnację z części zaplanowanych zadań na skutek braku uzasadnienia do ich realizacji w obecnych warunkach funkcjonowania organizacji.

4.4 Podatki i opłaty

Podatki i opłaty w 2015 r. wyniosły ogółem 53.393 tys. zł (tj. 77,3% planu) i stanowiły 1,3% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty podatków i opłat były niższe od kwoty planowanej o 15.697 tys. zł (tj. o 22,7%). W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek tych kosztów o kwotę 2.316 tys. zł (tj. o 4,2 %). W roku 2014 koszty podatków i opłat wyniosły 55.709 tys. zł (85,4% planu).

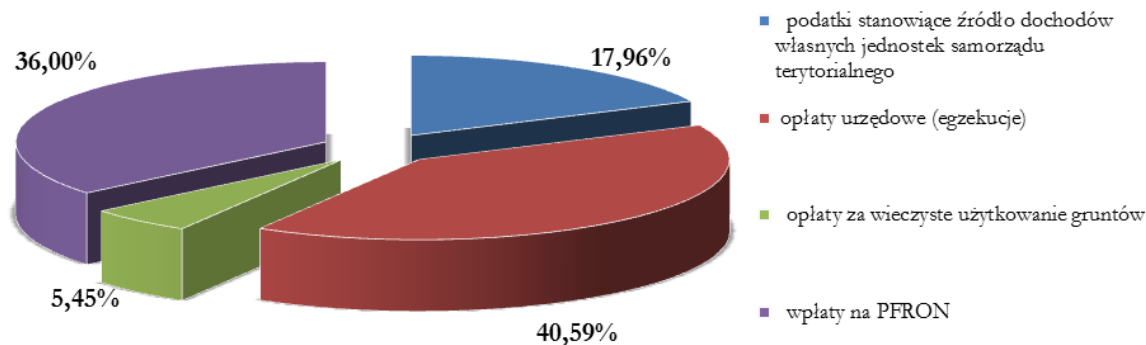
Tabela 8. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie podatków i opłat.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Podatki i opłaty	69 090	53 393	77,3%	85,4%
Podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	10 950	9 588	87,6%	89,4%
Oplaty urzędowe - egzekucje	32 890	21 670	65,9%	87,9%
Oplaty za wieczyste użytkowanie gruntów	3 250	2 911	89,6%	92,9%
Wpłaty na PFRON	22 000	19 224	87,4%	79,8%

Struktura kosztów podatków i opłat w 2015 roku uległa nieznacznej zmianie w stosunku do struktury kosztów z 2014 roku. Zmiany w strukturze dotyczą głównie dwóch pozycji: wpłaty na PFRON (zwiększenie z 33,66% w 2014 r. do 36% w 2015 r.) oraz opłat urzędowych – egzekucje

(zmniejszenie z 46,62% w 2014 r. do 40,59 % w 2015 r.). Nieznacznie obniżeniu uległy również w stosunku do ubiegłego roku opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów.

Struktura kosztów podatków i opłat - wg stanu na 31.12.2015 r.



Dominujący wpływ na poziom wykonania planu w zakresie podatków i opłat w 2015 roku miały przede wszystkim koszty i różne opłaty związane z realizacją zadań działalności statutowej ZUS, w związku z którą Zakładowi przysługują środki prawne właściwe organom administracji publicznej, tj. opłaty i koszty egzekucyjne, sądowe i komornicze itp. zrealizowane w kwocie 21.670 tys. zł (tj. 40,6% kosztów podatków i opłat). Niepełne wykonanie planu w zakresie podatków i opłat wynika z ograniczonej możliwości precyzyjnego oszacowania oraz zaplanowania przede wszystkim kosztów i opłat egzekucyjnych i komorniczych, które ponoszone są na rzecz organów egzekucyjnych, prowadzących na rzecz jednostek ZUS postępowania egzekucyjne. Stopień realizacji tych kosztów uzależniony jest głównie od skuteczności prowadzonych przez te organy postępowań egzekucyjnych. Ponadto, wpływ na niższe koszty egzekucyjne miały:

- tzw. „ustawa abolicyjna” (ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o *umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551), która spowodowała zawieszenie części prowadzonych postępowań w egzekucji administracyjnej i sądowej w zakresie zaległości za niezapłacone składki na ubezpieczenia za okres od 01.01.1999 r. do 28.02.2009 r.,
- nowelizacja *ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz.U. z 2014 r. poz. 656) wprowadzająca zmiany w sposobie prowadzenia egzekucji, w zakresie dochodzenia należności w ramach egzekucji „własnej” Zakładu, co spowodowało zwiększenie ilości spraw prowadzonych w drodze egzekucji „własnej”. W konsekwencji spowodowało to zmniejszenie kosztów opłat komorniczych ponoszonych na rzecz innych organów egzekucyjnych.

Na niższe wykonanie planu finansowego Zakładu za 2015 rok w zakresie podatków i opłat wpłynęły również niższe od planowanych wpłaty dokonane przez Zakład na rzecz PFRON (19.224 tys. zł) w 2015 roku (87,4% wykonania planu). Kwota wpłat na PFRON w ubiegłym roku stanowiła 36% całości kosztów podatków i opłat. W ujęciu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 473 tys. zł, tj. o 2,5%. Wzrost kosztów jest pochodną kolejnej już nowelizacji (obowiązującej od 1.07.2015 r.) *ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz.U. z 2011, nr 127, poz. 721 z późn. zm.), wprowadzającej zmiany w sposobie wyliczania ulg na PFRON przez Zakłady Pracy Chronionej, co w efekcie spowodowało zmniejszenie kwot obniżających wpłatę na PFRON dokonywaną przez Zakład, korzystający z usług ZPCh. W 2015 roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Zakładzie wyniósł 3,16 i wzrósł r/r o 0,3.

4.5 Wynagrodzenia

Wynagrodzenia w 2015 roku wyniosły ogółem 2.118.220 tys. zł (tj. 99,8% planu) i stanowiły 52,9% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty wynagrodzeń były niższe od kwoty planowanej o 3.808 tys. zł (tj. o 0,2%). W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost kosztów wynagrodzeń o kwotę 6.433 tys. zł (tj. o 0,3%). W roku 2014 koszty wynagrodzeń wyniosły 2.111.787 tys. zł (tj. 99,7% planu).

Tabela 9. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie wynagrodzeń.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Wynagrodzenia	2 122 028	2 118 220	99,8%	99,7%
Wynagrodzenia osobowe	2 106 460	2 105 620	99,9%	99,9%
Pozostałe wynagrodzenia	15 568	12 599	80,9%	76,2%

Wzrost r/r kosztów wynagrodzeń dotyczył głównie pozostałych wynagrodzeń i był spowodowany wejściem w życie *Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszonych przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu*. W wyniku rozporządzenia stawki wynagrodzeń wypłacanych (od 1 sierpnia 2015 r.) radcom prawnym za czynności radcowskie podejmowane w postępowaniach sądowych (głównie z zakresu zabezpieczenia społecznego) uległy trzykrotnemu podwyższeniu.

Natomiast na niepełne wykonanie środków w zakresie pozostałych wynagrodzeń (tj. wynagrodzeń wypłacanych z bezosobowego funduszu płac) wpłynęły głównie:

- mniejsza niż zakładano liczba zleczanych przez lekarzy orzeczników dodatkowych badań, opinii specjalistycznych oraz konsultacji lekarzy i psychologów – konsultantów Zakładu, w związku z przedkładaniem bezpośrednio przez ubezpieczonych własnej dokumentacji medycznej,
- zmniejszenie liczby umów cywilnoprawnych zawieranych z wykładowcami szkoleń przy jednoczesnym zwiększeniu liczby szkoleń prowadzonych przez trenerów wewnętrznych.

4.6 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

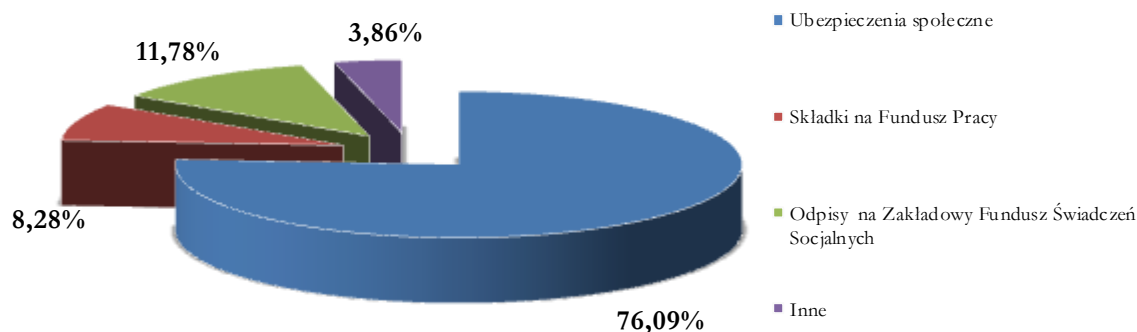
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia w 2015 roku wyniosły ogółem 453.952 tys. zł (tj. 93,6% planu) i stanowiły 11,3% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń były niższe od kwoty planowanej o 30.961 tys. zł (tj. o 6,4 %). W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń o kwotę 2.538 tys. zł (tj. o 0,6%). W roku 2014 koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń wyniosły 451.414 tys. zł (tj. 94,0% planu).

Tabela 10. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	484 913	453 952	93,6%	94,0%
Składki na ubezpieczenia społeczne	354 205	345 421	97,5%	97,7%
Składki na Fundusz Pracy	50 690	37 565	74,1%	75,0%
Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	53 918	53 462	99,2%	99,2%
Inne	26 100	17 504	67,1%	66,9%

Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2015 roku była zbliżona do struktury kosztów z 2014 roku i przedstawiała się następująco:

**Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń
- wg stanu na 31.12.2015 r.**



Poziom wykonania planu w zakresie kosztów składek na ubezpieczenia społeczne stanowi bezpośrednią pochodną wykonania planu w zakresie wynagrodzeń osobowych. Niższe wykonanie planu w zakresie składek na Fundusz Pracy jest konsekwencją braku realnej możliwości precyzyjnego oszacowania wielkości składek w tym zakresie (na moment sporządzania planu), z uwagi na okoliczności określone w art. 104a i 104b ust. 2 *ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz.U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.), tj. zwalniające pracodawcę z obowiązku opłacania składek na FP m.in za osoby powracające z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego (przez okres 36 miesięcy od powrotu), jak również za pracowników powyżej 55 (kobiety) i 60 (mężczyźni) roku życia. Z uwagi na fakt, iż niektóre z tych czynników mają charakter deklaracyjny niezależny od pracodawcy, dużą trudność stanowi precyzyjne oszacowanie kosztów w tym zakresie.

4.7 Pozostałe koszty

Pozostałe koszty rodzajowe w 2015 roku wyniosły ogółem 31.096 tys. zł (tj. 65,6% planu) i stanowiły 0,8% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Pozostałe koszty były niższe od kwoty planowanej o 16.274 tys. zł (tj. o 34,4%). W porównaniu do roku 2014 nastąpił spadek pozostałych kosztów o kwotę 1.774 tys. zł (tj. o 5,4%). W roku 2014 pozostałe koszty wyniosły 32.870 tys. zł (tj. 73,0% planu).

Tabela 11. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie pozostałych kosztów.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r.	Wykonanie	%	%
	(po zm.)	planu	wykonania	wykonania
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Pozostałe	47 370	31 096	65,6%	73,0%

W zakresie pozostałych kosztów rodzajowych najistotniejsze pozycje stanowiły: zwroty kosztów stawiennictwa osobom wzywanych przez Zakład (kwota 14.079 tys. zł) oraz koszty podróży służbowych, w tym: związanych z kontrolą (5.905 tys. zł), ze szkoleniami (3.141 tys. zł) oraz pozostałych (2.758 tys. zł). Na niższe od zakładanego wykonanie planu wpłynęły przede wszystkim niższe od zaplanowanych (o 5.777 tys. zł) koszty podróży służbowych ogółem.

4.8 Koszty finansowe

Koszty finansowe w 2015 roku (łącznie z kosztami nieplanowanymi) wyniosły ogółem 958 tys. zł (tj. 63,9% planu) i stanowiły 0,02% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty planowane wyniosły 727 tys. zł, natomiast 231 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane, w tym z tytułu: ujemnych różnic kursowych w kwocie 151 tys. zł oraz zyski ze zbycia inwestycji (papierów wartościowych) w kwocie 80 tys. zł. Najwyższe planowane koszty finansowe stanowiły odsetki za zwłokę w zwrocie nadpłaconych składek dla płatników (645 tys. zł).

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost kosztów finansowych (z uwzględnieniem kosztów nieplanowanych) o kwotę 617 tys. zł.

Tabela 12. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie kosztów finansowych.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r.	Wykonanie	%	%
	(po zm.)	planu	wykonania	wykonania
		31.12.2015 r.	planu	planu w 2014 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Koszty finansowe	1 500	958	63,9%	34,1%

4.9 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w 2015 roku wyniosły ogółem 2.424 tys. zł (tj. 74,8 % planu) i stanowiły 0,06% kosztów ogółem (bez operacji nie mających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Pozostałe koszty operacyjne były niższe od kwoty planowanej o 816 tys. zł. W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost pozostałych kosztów operacyjnych o kwotę 625 tys. zł. Pozostałe koszty operacyjne Zakład ponosi głównie z tytułu zasądzonych kar, grzywien, odszkodowań oraz kosztów zastępstw procesowych. Precyzyjne zarządzanie planem w tym zakresie jest utrudnione z uwagi na przedłużające się terminy postępowań sądowych oraz nieprzewidywalność orzeczeń sądów, orzekających w sprawach przeciwko Zakładowi.

Tabela 13. Wykonanie planu finansowego za 2015 r. w zakresie pozostałych kosztów operacyjnych.

Wyszczególnienie	Plan na 2015 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2014 r.
1	2	3	4	5
	tys. zł			
Pozostałe koszty operacyjne	3 240	2 424	74,8%	71,1%

5. Wydatki inwestycyjne

Wykonanie planu rzeczowo - finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych w 2015 roku wyniosło 289.228 tys. zł, tj. 60,8 % planu. W części tabelarycznej wykonania planu informację w tym zakresie wykazano w pozycji *Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych*.

Szczegółowe informacje o poszczególnych zadaniach zawiera odrębne sprawozdanie z realizacji planu rzeczowo - finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych w 2015 r.

6. Odsetki do otwartych funduszy emerytalnych

Odsetki do OFE zapłacone w 2015 roku dotyczące zaległości bieżących wyniosły 20,0 tys. zł, a odsetki tytułem zaległości dotyczących lat ubiegłych 24.905 tys. zł (tj. 51,0% zatwierdzonego w tym zakresie planu). Na moment zamknięcia ksiąg rachunkowych za rok 2015, w zakresie odsetek do otwartych funduszy emerytalnych oszacowano rezerwę w kwocie 55.317 tys. zł. W zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą ZUS planie finansowym ZUS na rok 2015 na ten cel zabezpieczono środki w kwocie 48.868 tys. zł.

7. Wynik finansowy

W 2015 roku wynik finansowy Zakładu wyniósł 122.948 tys. zł. Na wysokość wyniku finansowego w 2015 roku miały wpływ przychody i koszty Zakładu szczegółowo opisane w części opisowej niniejszego sprawozdania. Wynik finansowy zaprezentowany w *Sprawozdaniu z wykonania planu finansowego ZUS za 2015 rok* różni się od wyniku zaprezentowanego w *Rachunku Zysków i Strat* tym, że nie uwzględnia skutków wyceny bilansowej części składników aktywów i pasywów, w wyniku której dokonano odpisów aktualizujących oraz zawiązania lub rozwiązania rezerw.

8. Środki finansowe

Na dzień 31.12.2015 r. Zakład dysponował środkami finansowymi (po wyłączeniu środków finansowych o ograniczonej możliwości dysponowania) ogółem w kwocie 1.173.501 tys. zł, z czego środki pieniężne wyniosły 669.676 tys. zł. Środki finansowe faktycznie uzyskane przez Zakład były wyższe od szacowanych na potrzeby przewidywanego wykonania planu finansowego ZUS za rok 2015. Przyczyny wyższych niż szacowano środków finansowych na koniec roku wynikały z: uzyskania wyższych niż planowano przychodów (głównie z tytułu wpływu środków unijnych) oraz niższych kosztów bieżących i wydatków inwestycyjnych.

9. Zobowiązania, należności i zapasy

Wartość zobowiązań wg stanu na 31.12.2015 r. wyniosła 603.585 tys. zł, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków – 547.447 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 55.317 tys. zł. Wartość zapasów wg stanu na 31.12.2015 r. wyniosła 15.392 tys. zł, a należności 59.232 tys. zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2015 rok

Załącznik – Sprawozdanie RB-40 z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2015 rok, planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od początku roku do dnia 31 grudnia 2015 roku

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej:	Rb-40 sprawozdanie z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2014 rok, planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych okres sprawozdawczy: IV kwartał 2015 01.01.2015-31.12.2015	Adresat:
Zakład Ubezpieczeń Społecznych – cz. 73 ul. Szamocka 3, 5 01-748 Warszawa		Ministerstwo Finansów Budżetu Państwa
Numer identyfikacyjny REGON: 000017756 000017756		

Część A. Dane u układzie memoriałowym

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:				
	Środki pieniężne	370 044	107 489	452 712	452 712
	Inne aktywa finansowe	503 561	416 974	606 516	606 516
	Należności	61 158	74 000	60 135	60 135
	Zapasy	12 680	12 680	12 209	12 209
	Zobowiązania, w tym:	595 756	401 164	526 212	526 212
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	57 594	35 000	48 868	48 868
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	4 133 750	4 008 646	4 010 234	4 126 430
1.	Odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	3 430 000	3 430 000	3 430 000	3 430 000
2.	Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	2 266	2 266	2 266	2 266
3.	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	208 767	185 603	185 603	190 479
	z tego:				
3.1.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne	37 758	10 853	10 853	12 544
3.2.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	49 753	50 035	50 035	51 460
3.3.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne	121 256	124 715	124 715	126 475
4.	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	260 079	238 679	239 454	276 596
4.1.	- rent socjalnych	60 097	62 575	62 575	62 756
4.2.	- zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	28 477	32 420	32 420	27 539
4.3.	- świadczeń na rzecz kombatanatów	25 694	23 620	23 620	24 534
4.4.	- świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	15 705	15 507	15 507	15 699
4.5.	- obsługa pozostałych świadczeń	130 106	104 557	105 332	146 068
5.	Przychody finansowe	30 365	27 375	27 375	30 260
5.1.	- odsetki	30 364	27 375	27 375	30 235
6.	Pozostałe przychody	202 273	124 723	125 536	196 830
III.	KOSZTY	3 992 158	4 278 484	4 279 297	4 003 522
1.	Koszty według rodzaju	3 990 018	4 274 944	4 274 557	4 000 139
1.1.	amortyzacja w tym:	394 314	410 500	410 500	380 827
	- zakup wyposażenia o niskiej wartości	3 168	6 500	6 500	4 782
1.2.	- materiały i energia	107 734	140 000	140 613	109 203
1.3.	- usługi obce	836 190	1 001 243	1 000 043	853 449
1.3.1.	- remonty	55 064	111 297	110 697	58 526
1.3.2.	- usługi pocztowe i bankowe	268 321	306 000	298 600	271 944
1.3.3.	- usługi telekomunikacyjne	24 572	37 000	35 800	16 119
1.3.4.	- usługi związane z przetwarzaniem danych	347 051	383 000	383 000	365 718
1.3.5.	- pozostałe	141 182	163 946	171 946	141 142
1.4.	- podatki i opłaty, w tym:	55 709	69 090	69 090	53 393
1.4.1.	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 594	10 950	10 950	9 588
1.4.2.	- opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	1 394	3 250	3 250	2 911
1.4.3.	- opłaty urzędowe	25 970	32 890	32 890	21 670
1.4.4.	- wpłaty na PFRON	18 751	22 000	22 000	19 224

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Sprawozdanie z wykonania planu finansowego za 2015 rok

1.5.	- wynagrodzenia	2 111 787	2 122 028	2 122 028	2 118 220
1.5.1.	- osobowe	2 099 928	2 106 460	2 106 460	2 105 620
1.5.2.	- pozostałe	11 859	15 568	15 568	12 599
1.6.	- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	451 414	484 713	484 913	453 952
1.6.1.	- składki na ubezpieczenie społeczne	345 253	354 205	354 205	345 421
1.6.2.	- składki na Fundusz Pracy	37 944	50 690	50 690	37 565
1.6.3.	- świadczenia socjalne	53 469	53 918	53 918	53 462
1.6.4.	- składki na Fundusz Emerytur Pomostowych		0	0	
1.6.5.	- inne	14 748	25 900	26 100	17 504
1.7.	- pozostałe	32 870	47 370	47 370	31 096
2.	Koszty finansowe	341	1 000	1 500	958
2.1.	- obsługa długu				
2.2.	- inne	341	1 000	1 500	958
3.	Pozostałe koszty	1 799	2 540	3 240	2 424
IV.	WYNIK ZDARZEŃ NADZWYCZAJNYCH	18	0	0	40
1.	- zyski nadzwyczajne	31	0	0	51
2.	- straty nadzwyczajne	13	0	0	11
V.	WYNIK BRUTTO (II-III +/- IV)	141 610	-269 838	-269 063	122 948
VI.	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				
VII.	WYNIK NETTO (V - VI)	141 610	-269 838	-269 063	122 948
VIII.	Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	318 293	475 444	475 444	289 228
IX.	STAN NA KONIEC ROKU:				
	Środki pieniężne	452 712	208 517	208 517	669 676
	Inne aktywa finansowe	606 516	0	403 992	503 825
	Należności	60 135	74 000	60 135	59 232
	Zapasy	12 209	12 680	12 209	15 392
	Zobowiązania, w tym:	526 212	420 000	420 000	603 585
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	48 868	0	0	55 317

Część B. Dane uzupełniające

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		wykonanie
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA	526 212	420 000	420 000	603 585
1	Inne w tym:	526 212	420 000	420 000	603 585
1.1.	- wymagalne	31	0	0	0
1.2.	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	48 868	0	0	55 317
	LICZBA ZATRUDNIONYCH (w przeliczeniu na pełne etaty)	46 225	46 123	46 123	46 280

Część C. Dane uzupełniające

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		wykonanie
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA według wartości nominalnej	526 212	420 000	420 000	603 585
1	Papiery wartościowe		0	0	
2	Kredyty i pożyczki, w tym zaciągnięte od:		0	0	
	- wobec sektora finansów publicznych		0	0	
	- wobec pozostałych		0	0	
3	Depozyty		0	0	
4	Inne w tym:	526 212	420 000	420 000	603 585
4.1	zobowiązania wymagalne	31			0
4.2	z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	48 868	0	0	55 317